

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. și II. pe un an 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă „ 300 Lei Pentru preoți și particulari . . . 300 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 500 Lei</p>	<p style="text-align: center;">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei; de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	--

Pe pământul Transnistriei.

XIII

Catedrala este cu adevărat monumentală.

E cea mai mare biserică pe care am văzut-o până acum. A fost zidită în anul 1904. Pereții interiori au rămas în alb. Lucrurile de artă au dispărut după ce biserica a fost transformată în magazie de cereale. Multe din aceste lucruri s'au regăsit pe la credincioși sau ascunse în pivnițele Prefecturii.

Ne surprinde faptul că arhiva parohială a fost cruțată de bolșevici și a fost așezată, chiar de ei, în altar, într'o uriașă firidă a peretelui din stânga. Nimeni n'a cercetat-o încă și nu știe în ce stare se află.

Asistați de protoereul Ioan Dreabov, întors din pribegie acum câteva zile, facem Vecernia.

Un puternic cor mixt dă răspunsurile la ectenii în limba rusă.

Stihurile Vecerniei le cântăm noi.

De astă dată, cei mai impresionați par a fi soldații noștri bănățeni.

Cântarea pe care o cunosc de acasă, îi transpune în bisericile satelor lor de pe valea Timișului, Carașului sau Almăjului. . .

Terminând Vecernia, Prea Sfințitul Veniamin adresează câteva cuvinte credincioșilor din Balta.

Majoritatea asistenților fiind ucraineni și nepricepând limba noastră, d-l Ing. Simion Grecu — Inspector gen. agronom pe lângă prefectura jud. Balta — rezumă alocuțiunea Prea Sfințitului în limba ucraineană.

Centrul orașului a fost stăpânit de evrei și de ruși. Moldovenii sunt la periferie și în satele apropiate.

De aceea găsim, aici, puțini oameni cu care să intrăm în vorbă și să culegem informații. Moldovenii au auzit mai târziu de venirea noastră în Balta. Dar îndată ce au cunoscut acest lucru, au trimis, pe inserat, o delegație ca să ne invite să-i vizităm și pe ei la „Mănăstirea Teodosie” — sau „Feodosia” cum o numesc localnicii.

„Noi dorim atât de mult să ascultăm slujbe în limba noastră, în limba norodului”, ne mărturisește delegația Moldovenilor.

Mărturisirea fraților noștri este destul de elocventă.

N'au oamenii aceștia conștiință românească?

Lucrul e firesc dacă au stat atâtea veacuri în robie și întunec. Ei n'au nici temperamentul ardelenilor, nici munții cari au ocrotit și au conservat ființa noastră națională.

Și totuși, ce-i face pe Moldovenii de aici — cari în multe cazuri nu știu să identifice noțiunea de moldovean cu cea de român — să tresalte când aud vorbă pe înțelesul lor, să se bucure și să aibă încredere în noi?

Există în permanențele sufletului românesc de pretutindenți, acel factor mistic, acel imponderabil specific, care nu dispăre, oricât de vitrege ar fi condițiile de viață, nu suferă transformări și se regăsește ușor în momente oportune. . .

Promitem, de sigur, delegației Moldovenilor, că-i vom vizita a doua zi, invitându-i, la rândul nostru, să participe la sf. Liturghie pe care o vom oficia aici, în catedrală.

Circulația pare mai intensă pe străzile largi ale orașului, în acest ceas de seară.

Camioanele, motocicletele și în general, trepidația soldaților, cari aleargă în toate sensurile, dau un ritm prea grăbit vieții.

Aici parcă toată lumea aleargă, parcă toată lumea trăește, agitată de o prevestire, cu ultimul svâcnet de energie...

Coborînd dealul catedralei spre Prefectură, mă potrivesc alături de pâr. Dreabov, care vorbește destul de bine moldoveneste.

Pâr. Roșca s'a înconjurat cu soldați bănăteni.

Înalt, slab, cu o înfățișare plăcută, protoreul Dreabov este un om bătrân, trecut de 70 de ani, care a servit altarul Domnului peste 50 de ani. Suferința a săpat urme adânci pe fața lui.

Îmi vorbește despre frumoasele tradiții bisericesti pe cari le-a avut Balta.

Preoții și călugării din Balta, printre cari loc de cinste și admirație are Arhiepiscopul Gavril, mort nu de mult după ce a suferit chinurile deportării, au opus cea mai dârză rezistență planurilor diabolice de distrugere a Bisericii.

Acum, continuă cucernicul Părinte, Biserica noastră își va regăsi libertatea și splendoarea ei, numai sănătatea noastră, nu se mai întoarce. Noi mai trăim ca să vedem întreprinderea vieții morale a credincioșilor noștri și atunci, vom rosti rugăciunea, pentru deslegarea cea mare din această vieță...

Vocea domoală a pâr. Dreabov tremură și se înecă. Stropi de lacrimi se preling prin creșturile adânci, brazdate pe fața lui pământie...

Îl privesc cu compătimire dar și cu admirație.

Preoții aceștia sunt toți eroii!

Toate slăbiciunile, toate insuficiențele de cari sunt acuzați acești preoți, dispar în fața chipului lor de martiri.

Da, Cucernice Părinte, ați luptat și ați suferit mult. Cuvintele noastre nu sunt destul de expresive pentru a vă tălmăci sentimentele noastre de admirație și respect. Dar, continui, continui eu pentru mine, în gând, lupta noastră a fost lipsită de plan, de unitate, de o conducere organizatoare. Ați opus mai mult o rezistență pasivă, căci puterea voastră combativă, a fost anihilată prin fărâmițarea conducerii bisericesti. În fața unei forțe organizate care susținea cea mai temută propagandă anti-religioasă, voi ați opus haosul ierarhiei bisericesti. Ați luptat fiecare izolat, cu mijloace dictate de moment.

E adevărat că ați luptat cu toată vâjșoia voastră împotriva dușmanului comun, dar ați

luptat uneori, cu aceeași dârzenie, unul contra altuia. Din certe și neînțelegeri, în momentele cele mai grele, s'au născut atâtea fracțiuni dizidente în ierarhia Bisericii pravoslavnice, fiecare pretinzând pentru sine canonicitatea și anatimizând pe celelalte.

Haosul revoluției se pare că a intrat și în Biserică...

Nu pot comunica aceste reflexii Pâr. Dreabov.

Îi respect prea mult suferința.

Înevitalul rechizitoriu îl va face, la timpul său, istoria când va avea perspectivele unei obiective aprecieri.

Încerc, totuși, să aflu ceva despre faimoasa „Biserică vie“ și întreb pe Pâr. Dreabov: au fost preoți mulți, în partea locului, cari au aderat la „Biserica vie“?

Oarecum contrariat, interlocutorul meu îmi răspunde scurt: „noi am fost toți pravoslavnici“.

Nu înțelege întrebarea, sau o evită cu răspunsuri vagi?

Oricum, nu mai insist.

De altfel, mi se pare că ei înșiși, acești preoți, n'au știut cărei autorități au fost supuși, dela cine au primit ajutor și îndrumări.

Fiind obosit, Pâr. Dreabov se desparte de noi.

Îl privesc în ochi, dându-i să înțeleagă că nu l-am suspiciat când i-am pus întrebarea de mai sus.

Nu pot însă, să nu-mi rememorez datele mai importante din viața Bisericii rusești dela revoluție și până în zilele noastre.

(Urmează)

Pr. Marcu Bănescu

Pastorala I. P. S. Patriarh

pentru post, pentru oștire și pentru ogor.

În pragul Postului Mare I. P. S. Patriarh Nicodim a adresat creștinilor ortodoxi un cuvânt de îndrumare, de întărire și de mângâiere.

Cu o introducere-apel la solidarizare în jurul Mareșalului iubit, I. P. S. Sa îndrumă pe dreptcredincioșii creștini la mai multă și statornică credință în Dumnezeu și în sfânta Biserică a Lui.

În timpul de penitență al postului *să postim de bucate și să postim de fapte*. Înfrânarea să o facem în scopul mântuirii noastre; ea ajunge să devină economie pentru soldații cari luptă pe front, și iată am săvârșit un bine, o jertfă chiar.

Soldații luptă împotriva dușmanului Țării și al Crucii. Acesta e înțelesul camaraderiei de arme cu poporul german. De aceea dușmanul trebuie biruit până la capăt, de aceea trebuie să continuăm și noi lupta, cu toată bârfeala și zizania ce o seamănă unii prieteni ai comunismului. . .

Așa cum sfântul Gheorghe a răpus dihania ce amenința cetatea, așa trebuie răpusă definitiv fiara bolșevică.

„De aceea, iubii mei fii de pe întinsul țării, oșteni înarmați și voi toți locuitori ai pământului strămoșesc, ostași ai românismului și ai lui Dumnezeu, nici o îndoială, nici o slăbiciune, nici o precupețire, nici o teamă nu lăsați să vă pătrundă în inimă. . .“

Iar ca să prețuim cu adevărat și să cinstim jertfa bravilor noștri luptători, noi cei de acasă ne vom trudi să îngrijim ogoarele; semănând pârloagele și nelăsând nelucrat nici un petec de pământ. Cu ce am putea și cum vom putea să ajutăm însămânțările de primăvară. Lucrul ne întărește inima și în același timp ajută rezistența fronturilor.

Cuvântul de încheiere al I. P. S. Sale Patriarhului este un îndemn către cler: să îndrumeze poporul, să-l ajute. „Sfățuiți, îndemnați, pilduiți, mângăiați.“

Greutățile ceasului sunt mari. Prin credință, prin nădejde tare în Dumnezeu, toate se vor birui.

Binevenit, cuvântul Patriarhului nostru este însuși o semință bună în pragul timpului de încercare a trupurilor și sufletelor noastre.

Și Domnul a zis: Așa își vor mânca pâinea spurcată copiii lui Izrael, printre neamurile, cari îi vor izgoni.

—Ezechil IV, 13.

Cunoaște-te pe tine însuți.

Pentru orice acțiune de judecare a aproapelui, sau pentru a te conduce bine în viață poporul latin a cristalizat adevărul, care apoi a străbătut universul: „Cognosce-te ipsum, cunoaște-te pe tine însuți“. Și acest adevăr, ca toate adevărurile pământești, își are originea în Sf. Scriptură, care zice: „Tu cel ce cauți paiul în ochiul fratelui tău, nu vezi bârna în ochiul tău.“

Iar Sf. evanghelie dela Ioan ne pune în față femeia păcătoasă pe care Iudeii au adus-o înaintea Mântuitorului spre a fi pedepsită prin omorârea cu pietrii, potrivit legii evreiești.

Cuvinte mișcătoare și înțelepte, dumnezeiești, formează răspunsul Domnului nostru Iisus Hristos: „Cine dintre voi este nevinovat, să arunce întâiu cu pietre în ea“.

Toate acestea de până acum arată cunoașterea ta însuți în raport cu aproapele.

A te cunoaște pe tine în raport cu tine însuți însă, însemnează a te controla zi de zi, la orice pas în gândire și în faptă, spre a vedea dacă este bine, ori rău, pentru tine și pentru cei din jurul tău, ceea ce tu gândești, ori faci.

Sprîjin intern în cunoașterea de tine însuți dă judecătorul tău intern: *Conștiința*.

Dar dacă în cele din început am arătat că omul trebuie să fie indulgent cu păcatele aproapelui, nu înseamnă că Sf. Scriptură încurajează pe păcătoși în fapte urâte și rele.

Tot Sf. Scriptură este aceea care sfătuiește a te feri de păcătoși, căci Sf. Apostol Pavel, în epistola I-a către Corinteni, cap 5., ordonă scoaterea incestuosului — adică a aceluia, care a trăit cu rudenii sa — din comunitatea creștină până ce acesta nu se îndreaptă.

Iar noi Românii avem proverbul: „Spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun că cine ești“.

Evanghelia ne spune că ochiul este luminătorul trupului și dacă ochiul tău este luminat, tot trupul tău este luminat, iar dacă ochiul tău este spurcat, tot trupul tău este spurcat.

După expunerea acestora, oridecâte ori este vorba de conduita și cunoașterea de tine însuți a oricărui ce dorește a deține model de urmat, sau orice șefie în stat, încheiu cu cuvintele d-lui S. Mehedinți: „Nu prin legi, cărți și îndemnuri se îndreaptă omonirea, ci punând ca exemplu pe cei cu talent moral și fapte bune.“

Diacon Ilie V. Câmpianu.

Peripețiile unor finanțe*).

XXII

Trecem acum dela istoricul refacerii fondurilor eparhiei la chestiunea executării dispozițiilor cuprinse în legea conversiunii din anul 1934.

Adunarea eparhială din 1935 considerând pe de o parte, că legea aceasta era în curs de aplicare prin aranjamentul băncilor cu creditorii pe cale amiabilă, sau prin stabilirea capacității lor reale de plată din partea comisiunii de arbitraj, iar pe de altă parte având în vedere declarațiile categorice ale Guvernului Țării, că menționata lege e definitivă în materie de asanare și nu admite nici o amânare în privința termenelor de plată scadente, a invitat Consiliul eparhial să considere legea ca definitiv aplicabilă și în consecință să pășească la încasarea creanțelor sale reduse.

De asemenea a decis Adunarea eparhială, ca aceeași procedură să o aplice și comunele bisericesti față de credincioșii lor debitori.

Incât privește depunerile dela băncile, a căror capacitate de plată nu era încă definitiv stabilită, Adunarea eparhială a hotărât, ca deocamdată prin înțelegere reciprocă să se obțină cota maximă din sumele alocate.

Cu toate că hotărârile acestea ale Adunării eparhiale au fost publicate în organul oficial al eparhiei, multe dintre comunele bisericesti au ezitat să se conformeze. Urmarea a fost, că atunci când li s'a cerut să prezinte situația depunerilor scăzute, n'au fost în stare să arate un tablou mulțumitor, silind astfel autoritatea bisericască superioară, ca pe baza informațiilor sale particulare, câștigate asupra aranjamentului, pe care l-au făcut diferitele institute de credit, să compună la centru tablourile, pe care apoi le-a înaintat la locurile cu cădere.

Referitor la depunerile dela centrul episcopiei s'a procedat în așa chip, că în urma hotărârii Adunării eparhiale s'au prezentat toate livretele de depunere la ghișeele băncilor, făcându-se scăderea depunerilor în conformitate cu aranjamentele încheiate, respectiv cu hotărârile comisiunii de arbitraj.

Dintre institutele de bani la care erau interesate fondurile și fundațiunile eparhiei Caransebeșului „Bocșana“ din Bocșa-montană și „Făgețana“ din Făget au făcut aranjament cu creditorii, iar „Albina“ din Sibiu, „Banca Banatului, „Banca Graniței“ și „Banca Poporală“ din Caransebeș, apoi „Creditul Bănățan“ din

Lugoj și „Oravițana“ din Oravița au fost obligate de comisiunea de arbitraj, ca în termen de cinci ani să plătească pe creditorii lor pe o cotă fixată conform capacității de plată a fiecăruia dintre aceste institute de credit.

Luându-se în considerare scopul moral, cultural și național urmărit de biserică, în vederea cărui scop s'au adunat fondurile depuse la bănci, s'a dispus prin Înaltul Decret Regal Nr 1550/1936, ca Ministerul Finanțelor să restituie instituțiilor pagubele suferite la depozitele bisericesti dela institutele de credit, acordându-le titluri de rentă specială cu 4 $\frac{1}{2}$ %.

Dreptaceea s'au cerut extrase de cont dela băncile debitoare, din care să se constate sumele cărora li s'au aplicat reducerile conform legii conversiunii.

Aceste extrase au trebuit verificate de agențiile Băncii Naționale și apoi vizate de Administrațiile financiare de încasări și plăți.

La executarea dispozițiilor ministeriale putea conducerea eparhiei alege: între a lăsa exoperarea extraselor de cont dela bănci în grija exclusivă a organelor parohiale, sau a concentra toate firele lucrării la sediul episcopiei, uniformizând procedura ce avea să se observe în întreaga eparhie.

Consiliul eparhial, ca să nu expună organele parohiale la eventuale discuțiuni pe la ghișeele băncilor, a ales calea a doua, procedând la fel cu privire la toate depunerile aparținătoare atât centrului Episcopiei cât și comunelor bisericesti.

În conglăsuire cu această hotărâre a Consiliului eparhial s'a compus circulara explicativă trimisă parohiilor, cerându-le înaintarea livretelor de depunere la centru pentru culegerea datelor, pe baza cărora s'a făcut legătură directă cu cele 70 bănci, la care aveau depuneri comunele noastre bisericesti.

Cu toate că oficiile parohiale, cât și băncile în covârșitoarea lor majoritate au servit neîntârziat cauza, aranjarea materialului vast a durat timp îndelungat, pentru că în cursul lucrării se iveau mereu chestiuni noi, care trebuiau rezolvate, ceea ce ținea pe loc înaintarea lucrării.

Căutând ca pe cât a fost posibil să fie înglobate în acest operat toate depunerile comunelor bisericesti, ale protopresbiteratelor și ale fondurilor și fundațiilor episcopiei, s'au concentrat dela diferite Institute de credit în total 1050 de extrase de cont asupra depunerilor bisericesti, care au suferit reducere pe urma conversiunii datoriiilor agricole și urbane.

Aurel Moacă.

* Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33, 39, 45 din 1940, Nrii 1, 4, 8, 13, 16, 17, 22, 30, 44, 47 din 1941, Nri 4 și 7 din 1942.

Conferințele Astrei.

— Cuvântarea d-lui Dr. Cornel Corneanu. —

Incepem astăzi, — în 1 Februarie 1942 — un nou ciclu de conferințe.

Acest început e binecuvântat de Prea Sfinția Sa părintele episcop Veniamin.

Astfel și Prea Sfinția Sa intră în catalogul ierarhilor bănățeni, cari au creiat tradiția culturală și au exaltat conștiința națională a Caransebeșului.

Ioan Popasu (1808—1889) a fost rezidentul eparhiei noastre, uzurpată la 1785 de vlădica Vichentie Popovici. El i-a ancorat trăinicia în eternitate, așezându-i prestolul românesc, la 1865, în sufletul bănățean. A întărit-o la 1865 cu teologie, la 1876 cu preparandie, după ce la 1866 inițiasse conferințele învățătoarești, din cari a înmugurit, la 1869, reuniunea învățătorilor confesionali. I-a dat la 1885 tipografia, la 1886 librăria și tot la 1886 și Foaia Diecezană. Și i-a mai dăruit și mănunchiul de cărțurari, bisericieni, păstori de suflete și luminători de sate, cari i-au auroleat, pentru istorie, arhieria-i sfântă.

Intregitorul ctitoriei sale bănățene a fost *Nicolae Popea* (1826—1908). Clădirile și domeniile diecezane — Marghita-mare în estensiune de 836 jug., cumpărat în 1890 cu 84.000 floreni; Dezaști (1891) de 608 5 jug. cu 19.000 fl. și Visag (1894) de 2000 jug. cu 120.000 fl. —, internatul teologic (1899), cel pedagogic (1901), complectarea cursurilor preparandiei, școala de aplicație, fondul de pensiuie și fundațiunea sa culturală de 250.000 coroane aur, sunt roadele curatei sale arhipăstoriri bidece-nale (1889—1908).

Cercetările sale istorice: „Vechea mitropolie ort. română a Transilvaniei” (1870), „Biografia arhiepiscopului și mitropolitului Andrei baron de Șaguna” și „Memorialul... colecție de documente” (1889) i-au dobândit întrarea sărbătorească, prezidată la 1900 de regele Carol I, în „Academia Română”.

Această nemurire i-a fost hărăzită și celui al treilea vlădică caransebeșan *Dr. E. Miron Cristea* (1868—1939), înălțat și mitropolit primat (1919) și patriarh (1925) și regent (1927) și primministru (1937). Căci, proptit de daniile basarabeanului Vasile Stroescu și de avântul noii generații de bisericieni, el destramă „zona culturală” a baronului Emil Petricsevich Horváth și salvează școala confesională bănățeană de sub imperiul art. de lege XXVII din 1907 al conților Albert Apponyi și Ioan Zichy.

În decada (1910—1919) sbuciumată a păstoririi sale, roditoare de naționalism integral, el clădește sute de școli și locuințe învățătoarești, oprește desființarea institutului pedagogic și pune temelie, cu lei 146.936 „fondului special” pentru construirea unui nou seminar. Iar misiunile sale de propovăduire și de documentare înnoesc în duh creștinesc și românesc deopotrivă și podișurile Făgetului și șesurile Uzdinului și obârșia Bistrei și clisura Dunării...

Academia Teologică (1924) și internatul ei (1923), școala de cântăreți (1931), muzeul și biblioteca eparhială (1931), fabrica de lumânări (1926), locul de închinare Piatra scrisă (1930), renașterea vieții monahale la mănăstirile Călugăra, Valea Godinovei și Izvorul Miron, clădirile diecezane (1930—33), între care e și casa Nr. 484 a birourilor consistoriale (1931) și bazarele dela vechea reședință episcopopească (1933), sporirea averii gremiale cu peste 20 milioane lei, și lăsamântul său de lei 700.000, dovedesc potențialul realizărilor diecezane ale episcopului *Dr. Iosif Traian Badescu* (1858—1933).

În cei 44 de ani ai vieții sale austere și trudite, pe cari i-a închinat întregi numai Bisericii sale bănățene, el a avut și clipe de reculegere, în care a scris biografia amplă și documentată a lui Ioan Popasu, a redactat Calendarul Românului și Foaia Diecezană, a scris articole, studii și recenzii, a făcut lecții de Dogmatică și Drept bisericesc, a condus Institutul teologic și a lucrat la toate senatele Consistorului eparhial. Și, înconjurat de sfinici și colaboratori, pregătiți în școala sa și întăriți în duhul său, și-a direcționat cu succes eparhia în alvia noii așezări ortodoxe a Statului național.

Dipticul vlădicilor caransebeșeni veșnicește și pe arhierul *Dr. Filaret Musta* (1839—1930). Sedisvacanțele dela 1889, 1908—10 și 1919—20 el le-a condus cu înțelepciune și cu dibăcie eclesiastică, dar și cu îndrăzneală românească. Testând eparhiei sale bogata sa bibliotecă, averea sa de lei 1.100.000 și 60 de ani din cinstita-i și cucernica-i vieță de schimnic, el și-a binemeritat titlul de „părinte bisericesc” al Banatului.

Aceștia vi sunt, Prea Sfințite, precursorii, fericțiți întru Domnul. Pe cel dintâi Nația l-a înălțat la 27 Octomvrie 1874 mitropolit, iar cei doi din urmă la 4 Octomvrie 1908 și 12 Iulie 1909 episcopi. Dar stăpânirea apusă ce ne râvnea și ne râvnește nu numai pământul

ci și sufletul, nu le-a dat confirmarea. Aceasta le este viața creatoare, acestea li sunt făptuirile culturale. Urmându-i pe linia acestei ortodoxii, specifice solului bănățean, veți scrie, Prea Sfințite, o pagină de glorie în istoria eparhiei noastre.

E Dumineca reconcilierii...

Fiul cel rățăcit revine în casa părintească după ce zadarnic i-a clătinat temeliele. E primit, căci „mort a fost și a înviat, pierdut a fost și s'a aflat“ (Luca XV, 32).

E Dumineca bucuriei noastre a *tuturora*...

În casa Domnului Dumnezeuului *părinților* noștri se găsesc *astăzi* și cei statornici și cei îndoielnici în credința lor de trăire în eternitate a acestei venerabile vlădicii, cu hrisoave bătrâne de ființare, ale căror peceți trainice numai cei cari nu au vrut să-i cunoască înmugurirea, înflorirea, rodirea și tăria, au socotit că le pot sfârâma.

Crucea ei saltă acum și se bucură...

Căci străjerul ei din pridvorul școlii șaguniene a răsărit. Să-i dăm deci cinstita ce i se cade, rostind ectenia arhierască: „Dăru-ește-l, Doamne, episcopiei Tale, întreg, cinstit, sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului...“

Dar i se cade și hirotonia poetului din Rășinari, tot ai lui Șaguna,

„... hirotonirea

Cu harul ceriurilor Ție,

Drept vestitorule apostol

Al unei vremi - noi - ce va să vie...“

și pentru Biserica Banatului.

O problemă de pastorație.

(Continuare)

Din mărturisirile preoților-duhovnici și mai ales din cuvântul P. S. Sale Părintelui Episcop Veniamin rezultă un fapt de o gravitate și mai mare: tineretul nu vine în scaunul mărturisirii și nu se apropie de preasfântul și de vieță făcătorul trup și sânge al Domnului Iisus Hristos. Nu simte în sufletul lui arșița păcatelor și nu însetează după alinarea ce o coboară harul în suflete. Și aceasta, de sigur, în primul rând pentru că nu au experiat niciodată aceea ușurare sufletească, aceea senzație de fericire liniștită, ce o revarsă în suflet o apropiere curată și adânc conștientă de aceste sf. Taine. Dar nu numai atât! Este de crezut că nici nu simt apăsarea, povara păcatelor comise, ne-

dându-le acestora nici o importanță. Cuvântul Mântuitorului: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni“, pare că răsună în urechile și inimile tineretului ca într'un pustiu. Și aceasta nu-i de mirare, dacă de mici copii n'au fost aduși în sf. biserică și nu au fost deprinși să-și primenească sufletul în sf. Taine: a pocăinții și a împărtășirii. Dimpotrivă, exemplul l-au avut în obiceiul sus menționat, pe care nici părinții nu s'au grăbit să-l schimbe. Aceasta este tăria și privilegiul obiceiului! El este „tabu“. În această privință țin să aduc un exemplu din experiența pastorală a unui preot tânăr. În comuna unde pastorea, era obiceiul ca tineretul de ambele sexe să stea, în timpul serviciului divin, în pod. Dar acolo, lipsiți de supravegherea celor mai vârstnici, se dădeau la vorbă și fapte puțin cuviincioase. Măsura preotului nu întârzie, și aceasta fu, că îi aduse pe toți jos, în naosul bisericii. Dar ce credeți? Primii cari s'au răsvrătit împotriva acestei măsuri au fost bătrânii, pe motiv că „le strică obiceiul și regula“, și apoi că „așa fac tinerii de când li lumea“. Aceasta e situația în care aduce pe oameni un obicei înrădăcinat: îi face a nu-i mai simți efectul rău, a-l accepta și, mai mult chiar, a-l apăra.

Am insistat atât de mult asupra acestui lucru, pentru ca să nu se creadă că este ușor a schimba o stare de fapt, trecută în obicei; și pentru ca să se vadă că nu cu măsuri ușoare sau parțiale s'ar putea tămădui răul, ci numai cu toată greutatea unei lupte continue și insistente, dusă cu toate mijloacele și de către toți factorii competenți.

Am amintit mai sus despre factorii competenți în această luptă și despre complexitatea problemei ce se impune. Desigur, fără nici o discuție, factorul competent prin excelență a trece în ofensivă este preotul, și mai ales preotul-paroh. Dar mai sunt și alți factori cari trebuie să intre în acțiune ordonată și coordonată pentru a duce lupta cu folos; și tocmai aici se ivește o fațadă, complicată și ea, a problemei: este vorba de persoanele cari dețin un oficiu sau constituiesc o autoritate în societate și cari în această luptă trebuie să-și ia în serios rolul lor de educatori ai tineretului, căci, în ultima analiză, la aceasta se reduce întreaga problemă: educarea într'o anumită direcție a tineretului. Și în această operă de educație religioasă a tineretului, pe lângă pluralitatea factorilor chemați să o facă, intervine diversitatea metodelor cari pot fi folosite. Din acest cadru vast și variat al educației religioase va trebui să se aleagă metodele și mijloacele

cele mai potrivite de a fi aplicate în cazul concret, existent în eparhia noastră. Aceasta ar fi după mine o altă constatare, vrednică a fi luată în considerație, adică necesitatea de a trata starea de fapt existentă, nu în mod izolat, ci în cadrul lărgit al educației religioase a tineretului; pentru a nu se ajunge la concluzii unilaterale, susceptibile de eșec în cazul unei încercări de concretizare a lor.

Cu aceste puncte fixate, pe cari nu le voi pierde din vedere în tot cursul acestei probleme, voi trece la dezvoltarea capitolelor ce reies logic din cele spuse până aici.

(Urmează)

Dumitru Mereș

Ș T I R I

Personale. Invitat de cercurile culturale din Logoj, P. S. Sa Părintele episcop Veniamin conferențiază astăzi în sala teatrului de aci despre *misiunea religioasă din Basarabia și Transnistria*.

Botezul a cinci copii din părinți sectari. Aparțineau sectei adventiștilor interziși părinți alor 5 copii între 7 și 16 ani. O vreață grea, suflete fără orizont, fără ocrotire, ceea ce determină pe păr. Isaia Suru, păstorul parohiei, să se apropie de ei și să-i îndrumeze pe calea mântuitoare de suflet. Așa, în 24 Februarie, cei cinci copii se botează și intră în rândul lumii, iar bucuria este nu numai a lor și a Păstorului lor, ci a noastră a tuturor!

Adunarea generală a Soc. femeilor ortodoxe din orașul nostru s'a ținut Dumineca trecută într-o atmosferă de înălțătoare și în același timp caldă intimitate. Mișcător, cuvântul prezidentei, d-șoara Elena Biju, a produs mare ecou — în sufletul asistenței numeroase — pentru a se apropia și a da ascultare nevoilor acestei societăți. De altfel pur caritativă, cum bine a observat păr. consilier eparhial R. G. Ancușa, societatea însași e chemată să aline dureri, să împuțineze suferințe, ceea ce ea și înfăptuește zilnic, tăcută, de 15 ani încoace. Astăzi, omul care va mișca apele ei, a venit. Societatea va trebui să prospereze, căci programul ei este mare și cuprinzător.

„Urmele stăpânirii romane în Banat“ au fost descoperite cu multă competență într-o conferință — presărată ici-colo cu un binevenit umor — de d-l prof. universitar A. Borza. D-sa a încercat o trecere în revistă a vechilor epoci până la cucerirea Daciei de Romani. A arătat că într'adevăr Banatul a fost o răscruce importantă în viața Europei, încă din vechime. Romanii intră în Dacia pe la Lederata și pe la Orșova. O interesantă hartă a castrelor romane e redată de conferențiar; urmele acestor caste umplu pământul bănățean. Aici a pulsat o viață romană, civilizată, cu mare intensitate. Deși orașe erau numai două, Tibiscu și Orșova, totuși viața romană lasă adânci urme aici. Câteva clișee mărite ilustrează părțile mai de frunte ale conferinței, pe care distinsul profesor o închină memoriei bănățeanului Damaschin Bojancă.

Corul studenților teologi, cu un repertoriu bisericesc și național, încadrează această instructivă conferință.

† **Locot. rez. Dr. Radu Mihaescu** dintr'un regiment de vânători, fiul păr. protopop Dr. Aurel Mihaescu din Logoj a căzut eroic în luptele din Crimeia. Îl deplâng nemângâiați părinți și cei doi copilași ai săi.

Conferințele Astrei. Eri a conferențiat d-l prof. univ. Victor Stanciu despre *vechimea colindelor*. Sâmbătă în 14 Martie conferențiază d-l prof. univ. Emil Pop despre *nemurirea materiei vii (?)*, Sâmbătă în 21 conf. d-lui Const. Părvulescu despre *explicarea sistemului planetar* și Sâmbătă în 28 Martie prot. Gh. Coroșman despre *vieaja și activitatea bănățeanului Dr. Alexandru Moctoni*.

Astăzi conferențiază, tot în cadrele Astrei, Locot. rez. **Ioan Colan**, profesor și redactor la Gazeta Transilvaniei, despre *temeurile țării de mâine*.

Salarizarea clerului. Începând cu 1 Octomvrie 1941, preoții cu 8 clase și bacalaureatul și cei cu diploma de învățator (având la bază 8 clase normale?) sunt echivalenți la salar cu preoții licențiați.

Predici în Catedrală. Duminecă a predicat păr. diacon **Virgul Turcan**, prof. la Academia teologică în legătura cu evanghelia zilei, dând prețioase pilde, precum și îndemnuri de curățire sufletească și trupească în timpul Marelui Post. Astăzi predică păr. prof. **Dr. M. Chialda**.

Mulțumită publică. Și pe această cale aduc mulțumiri bunilor credincioși Simion Stolojescu pentru un baldachin în valoare de 10.000 Lei și Magdalena Ursulescu pentru exemplul bun de ostașă a Domnului, care a donat sfinței noastre biserici din Cuptoarea un steag în valoare de 6.000 Lei. Văzând jertfa lor curată, bunul Dumnezeu să răsplătească atât strădaniile lor bune cât și lucrările și nizuințele în calea mântuirii lor sufletești. **Pr. Nicolae Ganță**.

AVIZ.

Nr. 1500 C./1942.

Se aduce la cunoștință, că sunt vacante și libere următoarele *catedre și ore de religie ortodoxă* dala școalele secundare ale Statului din Episcopia ortodoxă română a Caransebeșului:

A) CATEDRE.

1. Liceul de băieți din Logoj.
2. Liceul de băieți din Oravița.

B) ORE.

1. Reșița: Gimnaziul de băieți 8 ore; Gimnaziul de fete 8 ore.
2. Caransebeș: Școala normală de băieți 4 ore; Gimnaziul de fete 8 ore.
3. Oravița: Gimnaziul de fete 8 ore.
4. Logoj: Gimnaziul de fete 8 ore.

Doritorii de a ocupa una din catedrele vacante sau ore libere, își vor înainta cererile însoțite de actele necesare la **Consiliul eparhial ortodox român din Caransebeș**, până cel mai târziu la **23 Martie 1942**.

Caransebeș, la 6 Martie 1942.

Consiliul eparhial.

CONCURSE

Pe baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 4310 B. din 1941 se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de paroh la parohia vacantă de clasa III din comuna **Jupa**, protopresbiteratul Caransebeșului.

I. BENEFICII :

1. Sesiunea parohială în extensiune de 29 jughere 596 stp. și un jugh. și 350 stp. grădini, total 30 jugh. 916 stp. + 3 jugh și 115 stp. din reforma agrară.
2. Venitele stolare uzitate.
3. Casa parohială cu grădina ei și cu supraedificățiile economice necesare.

II INDATORIRI :

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de cl. III, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului eparhial să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Jupa, prin Prea On. Oficiu protopopesc al Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștiințare a Prea Cuc. protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nici de cum în ziua de alegere.

Jupa, din ședința consiliului parohial, ținută la 18 Ianuarie 1942.

Președinte:

Pr. Romulus Olariu

adm. parohial

Secretar:

Solomon Bistreanu

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral:

Isaia Suru

adm. protopop

1-3

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6006 B. ex 1940 din 19 Decembrie 1940, se publică din nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru postul de preot la parohia de clasa III-a din comuna **Bolvașnița**, protopresbiteratul Caransebeșului.

I. BENEFICII :

1. Sesiunea parohială în estindere de 30 jugăre 1000 stj.
2. Birul parohial și venitele stolare uzitate.
3. Casă parohială cu grădina și intravilan de 270 stj. cu supraedificățiile economice necesare.

II. ÎNDATORIRI :

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare

Duminecă sau sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Bolvașnița, prin Prea On. Oficiu Protopopesc al Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștiințare a Prea Cuc. protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Bolvașnița, din ședința consiliului parohial, ținută la 27 Iulie 1941.

Președinte: **Ioan Muntean**

Secretar: **Simion Daia**

adm. parohial

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral:

Pr. Isaia Suru

adm. protopopesc

1-3

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ortodox român din Opațița protopopiatul Buziaș în baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial al Timișoarei Nr. 677 E./1942 din 24 Februarie 1942, publică licitație pentru facerea iconostasului bisericii (lucrări de tâmplărie, sculptură, vopsire și bronzare) pe ziua de 15 Martie 1942, orele 11 a. m. în sala școlii primare din Opațița.

Prețul tuturor lucrărilor, după deviz, este de 255.000 Lei.

Planul, devizul și condițiunile de licitație se pot vedea zilnic la oficiul parohial.

Concurenții vor depune deodată cu oferta închisă, drept garanție, și 10% din prețul oferit, în numerar ori în hârtii de valoare acceptabile.

Concurenții nu pot pretinde cheltueli de participare la licitație.

Consiliul parohial își rezervă dreptul ca în caz nefavorabil a ofertelor să continue imediat cu licitație verbală, ori să publice altă licitație.

Opațița din ședința consiliului parohial, ținută la 1 Martie 1942.

Președinte,

Pr. Tiberiu Mărgineanțu

Secretar,

Ioachim Imbroane

Manual de tipic

al Bisericii Ortodoxe, în uzul teologilor și preoților, cuprinzând serviciile dumnezeiești din postul sfințelor Paști. — Întocmit de:

Constantin Vladu
profesor la Acad. Teologică Caransebeș

Legat solid în pânză **180 lei**
prețul unui manual e

La: Libr. Diecezană Caransebeș